

ДИНАМІКА ПРОДУКТІВ ОКИСНЕНОЇ МОДИФІКАЦІЇ БІЛКІВ ЗА УМОВ ТОКСИЧНОГО УРАЖЕННЯ БІЛИХ ЩУРІВ СОЛЯМИ КАДМІЮ ТА КОБАЛЬТУ

©М. В. Кирилів, І. Р. Бекус, І. Б. Івануса

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Вступ. За умов впливу іонів кадмію та кобальту в організмі розвивається стан оксидативного стресу, за якого молекули білків зазнають окиснення. Активні форми кисню не тільки змінюють амінокислотні залишки білків, але й порушують третинну структуру і навіть спостерігається їх агрегація та денатурація. У результаті знижується або зникає багатогранна функціональна активність білкових молекул (ферментативна, регуляторна, транспорт іонів та ліпідів).

Мета. Дослідити вплив солей кадмію та кобальту на процеси окиснення білків у плазмі крові білих щурів.

Методи дослідження. Експериментальні дослідження виконані на білих нелінійних щурах-самцях масою 180–200 г. Ураження викликали введенням тваринам CdCl_2 в дозі 7 мг/кг та CoCl_2 в дозі 5 мг/кг маси тіла тварини. Тварин декапітували під тіопенталовим наркозом на 1-шу, 4-ту, 7-му та 10-ту доби від моменту введення токсикантів. Стан вільнорадикального окиснення білків оцінювали за вмістом альдегідо- та кетопохідних нейтрального (ОМБ_{370}) та основного (ОМБ_{430}) характеру.

Результати й обговорення. Токсичне ураження щурів кадмій хлоридом призводило до вірогідного збільшення вмісту ОМБ_{370} та ОМБ_{430} на 4-ту добу після інтоксикації щурів і становив $1,24 \pm 0,04$ ($p < 0,001$) та $0,66 \pm 0,03$ ($p < 0,01$) моль/кг білка плазми крові відповідно. На 7-му добу експерименту концентрація продуктів вільнорадикального окис-

нення білків дещо знизилась до 163 (ОМБ_{370}) та 137 % (ОМБ_{430}) від рівня неуразених тварин, але на 10-ту добу від моменту введення токсиканту зміни двох показників все ще залишалися вірогідно високими.

За ураження кобальту хлоридом вміст альдегідо- та кетопохідних нейтрального характеру у плазмі крові виявився суттєво підвищеним на 4-ту добу дослідження – 179 % ($1,31 \pm 0,04$, $p_1 < 0,001$) порівняно з інтактними тваринами. Але загалом впродовж інтоксикації вказані показники залишалися стабільно підвищеними – 149–153 % щодо інтактних щурів. Динаміка змін фенілгідрозонів основного характеру нагадувала попередню, але їх вміст у плазмі крові був дещо нижчий, ніж ОМБ нейтрального характеру. Зокрема, концентрація ОМБ_{430} на 1-шу добу дослідження збільшилася на 20 % ($0,55 \pm 0,01$, $p_1 < 0,05$), а на 4-ту – на 52 % ($0,70 \pm 0,03$, $p_1 < 0,01$) порівняно з такою в контрольній групі щурів. В подальшому вміст альдегідо- та кетопохідних основного характеру мав тенденцію до зниження, але навіть після завершення дослідження (10 доба) їх вміст на 22 % перевищував аналогічні показники у інтактних щурів.

Висновки. За інтоксикації тварин кадмію та кобальту хлоридами виявлено інтенсифікацію процесів вільнорадикального окиснення білків. Активація окиснювальної модифікації білків є однією з можливих причин інактивації життєво важливих ферментів.